

(PROTOKOL No.11 ile DEĞİŞTİRİLMİŞ OLARAK)
İNSAN HAKLARINI VE TEMEL ÖZGÜRLÜKLERİ
KORUMA SÖZLEŞMESİ

*(Roma, orijinal Sözleşme imza: 04/11/1950, yürürlük: 03/09/1954,
Protokol No.11 ile değiştirilmiş Sözleşme yürürlük: 01/11/1998)*¹

¹ Avrupa Konseyi tarafından hazırlanarak 04/11/1950 tarihinde Roma’da kabul edilip imzaya açılan “**İnsan Haklarını ve Temel Özgürlükleri Koruma Sözleşmesi**” (No.005, “*Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms*”), 03/09/1953 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Yukarıdaki belge, 11/06/1994 tarihinde kabul edilen ve 01/11/1998 tarihinde yürürlüğe giren **Protokol No.11** ile Sözleşmede yapılan tüm değişiklikleri ve ekleri içeren ve anılan son tarihten itibaren yürürlükte bulunan haliyle Sözleşmenin metnidir.

1950 tarihli orijinal “**İnsan Haklarının ve Temel Özgürlüklerin Korunması Avrupa Sözleşmesi**”nin Protokol No.3, 5, 8, 9 ve 10 ile değişik haliyle tarafımızdan yapılan Türkçe çevirisi ve İngilizce metni için bkz., Mehmet Semih Gemalmaz, **İnsan Hakları Belgeleri/Human Rights Instruments/Cilt-Vol. 1/Avrupa Konseyi-Birinci Bölüm-Council of Europe-First Part**, Boğaziçi Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 2003, sf.3-33 (Türkçe) ve sf.273-298 (İngilizce). (Bu kitap bundan böyle, “**İnsan Hakları Belgeleri/Human Rights Instruments/Cilt I/2003**” olarak gösterilecektir).

Yukarıda çevirisini verdiğimiz belge ise, AİHS’nin Protokol No.11 ile değişik yeni ve halen yürürlükte bulunan metnidir. Protokol No.11 ile değişik yürürlükteki AİHS’nin Türkçe çevirisi ve İngilizce metni için bkz., Mehmet Semih Gemalmaz, **İnsan Hakları Belgeleri/Human Rights Instruments/Cilt 1/2003**, sf.35-59 (Türkçe) ve sf.299-321 (İngilizce). Daha yakın tarihli olarak, yürürlükteki AİHS’nin Türkçe çevirisi ve İngilizce metni için bkz., Mehmet Semih Gemalmaz, **Ulusalüstü İnsan Hakları Usul Hukuku Mevzuatı: 2. Kitap – Avrupa Konseyi Belgeleri & Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kuralları Şerhi**, Legal Yayıncılık, İstanbul, Nisan 2006, sf.25-41 (Türkçe) ve sf.879-896 (İngilizce).

Türkiye AİHS’ni 04/11/1950 tarihinde imzalamıştır ve Protokol No.1 ile birlikte, 10/03/1954 tarih ve 6366 sayılı “İnsan Haklarını ve Ana Hürriyetleri Koruma Sözleşmesi ve Buna Ek Protokolün Tasdiki Hakkında Kanun”u çıkararak onaylamıştır, (RG, 19/03/1954, s.8662). Aynı Resmi Gazetede, Sözleşmenin Türkçe resmi çevirisi ve orijinal metni yayımlanmıştır. Sözleşmenin onay

Bu Sözleşmeye imza koyan Avrupa Konseyi üyesi Devletlerin hükümetleri,

Birleşmiş Milletler Genel Kurulu tarafından 10 Aralık 1948 tarihinde ilan edilen Evrensel İnsan Hakları Bildirisini² dikkate alarak;

belgesi 18/05/1954 tarihinde Avrupa Konseyi Genel Sekreterliğine depo edilmiş ve Sözleşme bu tarihten itibaren Türkiye bakımından yürürlüğe girmiştir.

AİHS hakkında ayrıntılı bilgi için bkz., Mehmet Semih Gemalmaz, **Ulusalüstü İnsan Hakları Hukukunun Genel Teorisine Giriş**, Legal Yay., İstanbul, Ekim 2007 (Genişletilmiş 6. Baskı), sf.965-1022.

“Protokol No.11”:

Avrupa Konseyi tarafından hazırlanan **“İnsan Haklarını ve Temel Özgürlükleri Koruma Sözleşmesi ile Kurulan Denetim Mekanizmasının Yeniden Yapılandırılmasına İlişkin, Protokol No.11”** (No.155, “*Protocol No.11 to the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms, restructuring the control machinery established thereby*”), 11/05/1994 tarihinde Strasbourg’da kabul edilmiş ve 01/11/1998 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Türkiye, Protokol No.11’e, 11/05/1994 tarihinde imza koymuştur. Bunun ardından, 14/05/1997 tarih ve 4255 sayılı “İnsan Haklarını ve Ana Hürriyetleri Korumaya Dair Sözleşmenin Oluşturduğu Denetim Mekanizmasının Yeniden Yapılanmasına İlişkin 11 No.lu Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun” çıkartılmıştır, (RG, 22/05/1997, s.22996). Protokol No.11’in orijinal metni ve Türkçe resmi çevirisi, Bakanlar Kurulunun 30/05/1997 tarih ve 97/9506 sayılı Kararının eki olarak yayınlanmıştır, (RG, 20/06/1997, s.23025). Türkiye onay belgesini 10/07/1997 tarihinde Avrupa Konseyi Genel Sekreterine depo etmiştir ve bu Protokol yürürlüğe girdiği tarih olan 01/11/1998 tarihinden itibaren Türkiye bakımından da yürürlük kazanmıştır.

Protokol No.11’in daha önce tarafımızdan yapılan Türkçe çevirisi ve İngilizce metni için bkz., Mehmet Semih Gemalmaz, **İnsan Hakları Belgeleri/Human Rights Instruments/Cilt 1/2003**, sf.209-229 (Türkçe) ve sf.439-459 (İngilizce).

² “AİHS” Başlangıç bölümü (parag.2)’de göndermesi yapılan **“Evrensel İnsan Hakları Bildirisi”** (“*Universal Declaration of Human Rights*”), BM Genel Kurulunun 10/12/1948 tarih ve 217 A (III) sayılı kararıyla kabul ve ilan edilmiştir 10/12/1948 tarihli “EİHB”nin tarafımızdan yapılan Türkçe çevirisine işbu derlemede yer verilmiştir.

Bu Bildiri'nin, ilan ettiği hakların evrensel olarak ve etkin biçimde tanınmasını ve bunlara riayet edilmesini güvence altına almayı amaçladığını dikkate alarak;

Avrupa Konseyi'nin amacının, üyeleri arasında daha büyük bir birliği oluşturmak ve bu amaca ulaşmak için izlenecek yöntemlerden birisinin insan haklarını ve temel özgürlükleri korumak ve gerçekleştirmek olduğunu, dikkate alarak;

Dünyada adaletin ve barışın temelini oluşturan ve en yetkin biçimde korunabilmesi, bir yandan etkin bir siyasal demokrasiye, öte yandan da insan hakları konusunda ortak bir anlayışın sağlanmasına ve insan haklarına riayet edilmesine bağlı bulunan bu temel özgürlüklere olan derin inançlarını yeniden teyit ederek;

Siyasal gelenekler, idealler, özgürlükler ve hukukun üstünlüğü bakımından ortak bir mirasa ve birbirine benzer anlayışa sahip bulunan Avrupa ülkeleri Hükümetleri olarak, Evrensel Bildiri'de belirtilen belli hakların gereklerini hep birlikte yerine getirmek üzere ilk adımları atmayı kararlaştırarak;

Aşağıdaki hükümlerde anlaşmışlardır:

Madde 1 – İnsan haklarına saygı gösterilmesi yükümlülüğü

Yüksek Sözleşmeciler, bu Sözleşmenin I. Bölümünde tanımlanan hakları ve özgürlükleri, kendi yargı yetki alanında bulunan herkes için güvence altına alacaklardır.

BÖLÜM I

HAKLAR VE ÖZGÜRLÜKLER

Madde 2 – Yaşam Hakkı

1. Herkesin yaşam hakkı, yasa tarafından korunacaktır. Yasanın ölüm cezası öngördüğü bir suçtan ötürü bir mahkeme tarafından mahkum edil-

mesinin ardından bu cezanın infaz edilmesi dışında³, hiç kimse yaşamından kasıtlı olarak yoksun bırakılmayacaktır.

2. Yaşamdan yoksun bırakma, aşağıdaki hallerde, mutlak/(kesin) biçimde gerekli olanın ötesine geçmeyen bir kuvvet kullanılması sonucunda ortaya çıktığında, bu Maddeye aykırı olarak yapılmış sayılmayacaktır:

- (a) herhangi bir kimsenin hukuka aykırı şiddete karşı savunmasında;
- (b) yasaya uygun bir yakalama/(gözaltına alma) kararının yerine getirilmesinde ya da yasaya uygun olarak (gözaltında-tutuklu) alıkonulan bir kimsenin kaçmasını önlemede;
- (c) bir ayaklanmanın ya da isyanın bastırılması amacıyla yasaya uygun olarak yapılan bir tasarrufta/(eylemde).

Madde 3 – İşkence yasağı

Hiç kimse, işkenceye ya da insanlıkdışı yahut aşağılayıcı muamele yahut cezaya tabi tutulmayacaktır.

Madde 4 – Kölelik ve zorla çalıştırma yasağı

1. Hiç kimse kölelik yahut kulluk durumunda tutulmayacaktır.

2. Hiç kimseden zorla/(cebri) yahut zorunlu çalışma yapması talep edilmeyecektir.

3. Aşağıdaki haller, bu Maddenin amaçları bakımından “zorla/(cebri) yahut zorunlu çalışma” kapsamında sayılmayacaktır:

- (a) Sözleşme Madde 5 hükümlerine uygun olarak gerçekleştirilen bir alıkonulmanın olağan/(mutat) akışı içinde, ya da böyle bir alıkonulma halinden şartlı olarak salıverilmiş bulunulan süre içinde, yerine getirilmesi talep edilen herhangi bir çalışma;

³ “AİHS” (md.2/1)’in ikinci cümlesinde yer verilen “ölüm cezası istisnası”nın, önce “AİHS/Protokol No.6” ile kısmen (barış zamanı için) ve ardından da “AİHS/Protokol No.13” ile tamamen (barış zamanı-savaş zamanı düalizmi tanımaksızın) kaldırıldığını özellikle hatırlatmak gerekir. Anılan her iki Protokolün tarafımızdan yapılan Türkçe çevirilerine işbu derlemede yer verilmiştir.

- (b) askeri nitelikteki herhangi bir hizmet yahut, vicdani gerekçeyle askeri hizmet görmeyi reddeden kişilerin durumunun tanınmış bulunduğu ülkelerde zorunlu askerlik hizmeti yerine ifası talep edilen bir başka hizmet;
- (c) topluluğun yaşamını ya da esenliğini/(refahını) tehdit eden bir olağanüstü durumun ya da afet halinin gerektirdiği herhangi bir hizmet;
- (d) olağan yurttaşlık yükümlülüklerinin bir parçasını oluşturan herhangi bir çalışma ya da hizmet.

Madde 5 – Özgürlük ve güvenlik hakkı

1. Herkes kişi özgürlüğü ve güvenliği hakkına sahiptir. Hiç kimse, aşağıda belirtilen haller dışında ve yasayla öngörülen bir usule uygun olmaksızın, özgürlüğünden yoksun bırakılmayacaktır:

- (a) bir kimsenin, yetkili bir mahkeme tarafından verilen bir mahkumiyet kararından sonra, yasaya uygun olarak hapsedilmesi;
- (b) bir kimsenin, bir mahkemenin yasaya uygun olarak verdiği bir karara uyulmamasından ötürü ya da yasa tarafından öngörülen herhangi bir yükümlülüğün yerine getirilmesini sağlamak amacıyla, yasaya uygun olarak yakalanması/(gözaltına alınması) ya da tutulması/(alıkonulması);
- (c) bir kimsenin, bir suç işlemiş olduğuna dair hakkında makul bir kuşku bulunması üzerine ya da, bir suç işlemesini yahut suç işledikten sonra kaçmasını önlemek bakımından makul olarak gerekli görülmesi halinde, hukuken yetkili makam önüne çıkarılması amacıyla, yasaya uygun olarak yakalanması/(gözaltına alınması) ya da tutulması/(alıkonulması);
- (d) bir küçüğün, eğitiminin idare ve denetimi amacıyla yasaya uygun olarak verilen bir kararla gözetim altında tutulması yahut hukuken yetkili makam önüne çıkarılması amacıyla yasaya uygun olarak alıkonulması;
- (e) bulaşıcı hastalıkların yayılmasının önlenmesi amacıyla bu tür hastalık taşıyan kişilerin, akıl hastası olanların, alkoliklerin ya da uyuşturucu bağımlısı olanların yahut serserilerin yasaya uygun olarak alıkonulması;

(f) bir kişinin bir ülkeye usulsüz şekilde girmesinin önlenmesi için ya da hakkında sınır dışı etme yahut geri verme işlemi yapılan bir kişinin sınır dışı edilmesi yahut geri verilmesi amacıyla, yasaya uygun olarak yakalanması/(gözetilmesine alınması) ya da tutulması/ (alınması).

2. Yakalanan/(gözetilmesine alınan) her kişi, yakalanmasının/(gözetilmesine alınmasının) nedenleri ve kendisine yöneltilen her türlü suçlama hakkında anlayabildiği bir dilde derhal bilgilendirilecektir.

3. Bu Maddenin paragraf 1.c hükümleri uyarınca yakalanan/(gözetilmesine alınan) ya da tutulan/(alınan) her kişi derhal, bir yargıcın ya da yargılama erki kullanma hususunda yasayla yetkilendirilmiş bir başka görevlinin önüne çıkartılacaktır ve bu kişi makul süre içinde yargılanma ya da yargılaması sürerken salıverilme hakkına sahip olacaktır. Salıverme, bu kişinin duruşmada hazır bulunmasını güvence altına alan koşullara bağlanabilir.

4. Yakalanma/(gözetilmesine alınma) ya da tutulma/(alınma) nedeniyle özgürlüğünden yoksun bırakılan her kişi, alınmasının yasaya uygunluğu hususunda hızlı şekilde karar verecek ve bu alınma yasaya aykırı ise salıverilmesine hükmedecek olan bir mahkemeye başvurmak hakkına sahip olacaktır.

5. Bu Maddenin hükümlerine aykırı olarak yakalama/(gözetilmesine alma) ya da (gözetilmesinde/tutuklu olarak) alınma tasarrufunun mağduru olan her kişi, icra edilebilir bir tazminat alma hakkına sahip olacaktır.

Madde 6 – Adil yargılanma hakkı

1. Her kişi, (özel hukuk uyuşmazlıklarında) medeni hak ve yükümlülüklerinin yahut (ceza hukuku alanında) kendisine yöneltilen herhangi bir suçlamanın karara bağlanmasında, yasayla kurulmuş bağımsız ve tarafsız bir yargı yeri tarafından, makul süre içerisinde, adil ve aleni olarak yargılanma hakkına sahiptir. Hüküm aleni oturumda açıklanacaktır; ancak, bir demokratik toplumda ahlak, kamu düzeni yahut ulusal güvenlik için, çocukların ve gençlerin menfaatleri ya da tarafların özel yaşamının korunması bunu gerektirdiğinde, ya da aleniyetin, adaletin tecellisine zarar verebileceği özel koşulların bulunması halinde, mahkemenin görüşüne göre kesin biçimde gerekli olduğu ölçüde, basın ve halk/(dinleyiciler) duruşmanın tamamından ya da bir bölümünden çıkartılabilir.

2. Kendisine bir suç isnat/(itham) edilen her kişi, yasa uyarınca suçluluğu kanıtlanana dek masum sayılacaktır.

3. Kendisine bir suç isnat edilen her kişi, asgari olarak aşağıdaki haklara sahiptir:

(a) kendisine yöneltelen suçlamanın mahiyeti ve nedeni hakkında, anlayabileceği dilde ve ayrıntılı olarak derhal bilgilendirilmiş olmak;

(b) savunmasını hazırlamak için yeterli zamana ve kolaylıklara/(olanaklara) sahip olmak;

(c) savunmasını bizzat yahut kendi seçimiyle belirlediği bir avukattan/(hukuki yardımdan) yararlanmak suretiyle yapmak yahut, avukattan/(hukuki yardımdan) yararlanmak için yeterli ödeme gücünden yoksun olması ve adaletin tecellisinin bunu gerektirmesi halinde, creti kendisi tarafından ödenmeyecek olan bir avukat/(hukuki yardım) temin etmek;

(d) aleyhindeki tanıkları sorguya çekmek ya da çektirmek ve lehindeki tanıkların, aleyhindeki tanıklarla aynı koşullar altında hazır bulundurulmalarına ve sorgulanmalarına hak sahibi olmak;

(e) mahkemede kullanılan dili anlamıyor ya da konuşamıyor ise, bir çevirmenin yardımından ücretsiz olarak yararlanmak.

Madde 7 – Kanunsuz ceza olmaz ilkesi

1. Hiç kimse, işlendiği zaman ulusal veya uluslararası hukuk çerçevesinde bir suç oluşturmayan herhangi bir eylem ya da ihmalden ötürü suçlu bulunmayacaktır. Hiç kimseye, suçun işlendiği zaman verilebilecek olan cezadan daha ağır bir ceza verilmeyecektir.

2. Bu Madde, işlendiği zaman, uygar uluslar tarafından tanınmiş hukukun genel ilkeleri uyarınca suç sayılan herhangi bir eylemden ya da ihmalden ötürü herhangi bir kişinin yargılanmasına ve cezalandırılmasına engel olmayacaktır.

Madde 8 – zel yaşama ve aile yaşamına saygı hakkı

1. Her kişi, özel yaşamına ve aile yaşamına, konutuna ve haberleşmesine saygı gösterilmesi hakkına sahiptir.

2. Bu hakkın kullanımına, bir kamu makamı tarafından, ulusal güvenlik, kamu emniyeti ya da ülkenin ekonomik refahı/(esenliği) yararı için, düzensizliğin ya da suçun/(suç işlenmesinin) önlenmesi için, sağlığın ya da ahlakın korunması için, yahut başkalarının haklarının ve özgürlüklerinin korunması için, yasaya uygun olarak getirilen ve bir demokratik toplumda gerekli olanlar dışında/(hariç), hiçbir müdahalede bulunulmayacaktır.

Madde 9 – Düşünce, vicdan ve din özgürlüğü

1. Her kişi, düşünce, vicdan ve din özgürlüğü hakkına sahiptir; bu hak, dinini ya da inancını değiştirme özgürlüğünü ve, tek başına ya da başkalarıyla birlikte topluluk içinde, özel ya da aleni olarak, ibadet etmek, öğretmek, uygulamak ve ayin yapmak şeklinde dinini ya da inancını açığa vurma/(açıklama) özgürlüğünü içerir.

2. Bir kimsenin dinini ya da inancını açığa vurma özgürlüğü ancak, kamu emniyeti yararı için, kamu düzeninin, sağlığın ya da ahlakın korunması için, yahut başkalarının haklarının ve özgürlüklerinin korunması için, yasa tarafından öngörülen ve bir demokratik toplumda gerekli olan sınırlamalara tabi tutulacaktır.

Madde 10 – İfade özgürlüğü

1. Her kişi ifade özgürlüğü hakkına sahiptir. Bu hak, kamu makamları tarafından müdahale olmaksızın ve ulusal sınırlar dikkate alınmaksızın, görüş/(kanaat) sahibi olma ve bilgi/(haber) ve düşünceleri edinme ve yayma özgürlüğünü içerecektir. Bu Madde, Devletlerin, radyo, televizyon ya da sinema işletmelerini izin/(ruhsat) alma koşuluna bağlamasını engellemeyecektir.

2. Bu özgürlüklerin kullanımı, beraberinde ödevleri ve sorumlulukları getirdiğinden, ulusal güvenlik, ülke/(toprak) bütünlüğü ya da kamu emniyeti yararı için, düzensizliğin ya da suçun/(suç işlenmesinin) önlenmesi, sağlığın ya da ahlakın korunması, başkalarının şöhret ya da haklarının korunması, mahrem kaydıyla edinilen bilginin açığa çıkmasının önlenmesi, yahut yargı organlarının yetke/(otorite) ve tarafsızlığının korunması/(muhafaza edilip sürdürülmesi) için, yasa tarafından öngörülen ve bir demokratik toplumda gerekli bulunan türdeki formalitelere, koşullara, kayıtlamalara ya da cezalara tabi tutulabilir.

Madde 11 – Toplanma ve örgütlenme özgürlüğü

1. Her kişi, barışçıl nitelikli toplanma özgürlüğü ve menfaatlerini korumak için sendikalar kurmak ve sendikalara girmek hakkı dahil olmak üzere, başkalarıyla birlikte örgütlenme özgürlüğü hakkına sahiptir.

2. Bu hakların kullanımına, ulusal güvenlik ya da kamu emniyeti yararı için, düzensizliğin ya da suçun/(suç işlenmesinin) önlenmesi için, sağlığın ya da ahlakın korunması yahut başkalarının haklarının ve özgürlüklerinin korunması için, yasa tarafından öngörülen ve bir demokratik toplumda gerekli olanlardan başka hiçbir kayıtlama getirilmeyecektir. Bu Madde, bu hakların silahlı kuvvetler, polis örgütü ya da Devlet idaresi mensupları tarafından kullanılmasına yasaya/(hukuka) uygun kayıtlamalar getirilmesini engellemeyecektir.

Madde 12 – Evlenme hakkı

Evlenme çağına gelen erkekler ve kadınlar, bu hakkın kullanımını düzenleyen ulusal yasalara uygun olarak, evlenmek ve bir aile kurmak hakkına sahiptir.

Madde 13 – Etkin hukuksal başvuru yollarına hak

Bu Sözleşmede düzenlenen hakları ve özgürlükleri ihlal edilen her kişi, ihlalleri gerçekleştiren kişilerin her ne resmi sıfatı haiz oldukları dikkate alınmaksızın, ulusal bir makam önünde etkili bir hukuk yoluna başvurma hakkına sahip olacaktır.

Madde 14 – Ayrımcılık yasağı

Bu Sözleşmede düzenlenen haklardan ve özgürlüklerden yararlanma, cinsiyet, ırk, renk, dil, din, siyasal ya da başka görüş, ulusal ya da toplumsal köken, bir ulusal azınlığa mensup olma, mülkiyet, doğum ya da diğer statüler gibi herhangi bir temelde ayrımcılık yapılmaksızın, güvence altına alınacaktır.

Madde 15 – Olağanüstü durumlarda sapma

1. Savaş ya da ulusun yaşamını tehdit eden başka kamusal tehlike zamanında, herhangi bir Yüksek Sözleşmeci Taraf, bu durumun doğurduğu zorunlulukların kesin biçimde gerektirdiği ölçüde olması ve uluslararası hukuktan doğan diğer yükümlülükleriyle bağdaşmayan türde önlemler olmaması koşuluyla, bu Sözleşme çerçevesindeki yükümlülüklerden sapma/(aykırılık) teşkil eden önlemleri alabilir.

2. Bu hüküm çerçevesinde, hukuka uygun/(meşru) savaş eylemleri sonucu gerçekleşen ölümler hariç Madde 2'den, ya da Madde 3'ten, Madde 4 paragraf 1'den ve Madde 7'den hiçbir sapma yapılmayacaktır.

3. Sapma önlemi/(aykırı önlem) alma hakkını kullanan herhangi bir Yüksek Sözleşmeci Taraf, almış bulunduğu önlemler ve bunların gerekçeleri hakkında Avrupa Konseyi Genel Sekreterini tam olarak bilgilendirecektir. Yüksek Sözleşmeci Taraf ayrıca, bu tür önlemlerin uygulanması sona erdiğinde ve Sözleşme hükümleri tam olarak yeniden işlerlik kazandığında da Avrupa Konseyi Genel Sekreterini bilgilendirecektir.

Madde 16 – Yabancıların siyasal faaliyetleri üzerinde kayıtlamalar

10., 11. ve 14. Maddelerdeki hiçbir hüküm, Yüksek Sözleşmeci Tarafların, yabancıların siyasal faaliyetleri üzerine kayıtlamalar getirmelerine engel teşkil eder sayılmayacaktır.

Madde 17 – Hakların kötüye kullanımı yasağı

Bu Sözleşmenin hiçbir hükmü, herhangi bir Devlete, gruba ya da kişiye, bu Sözleşmede düzenlenen hakların ve özgürlüklerin tahrip edilmesini yahut bu Sözleşmede öngörülenden daha geniş ölçüde sınırlandırılmasını amaçlayan herhangi bir faaliyette bulunmak ya da eylemi/(tasarrufu) gerçekleştirmek hakkını tanıyan yorumlanamaz.

Madde 18 – Haklar üzerindeki kayıtlamaların sınırı

Bu Sözleşme çerçevesinde söz konusu haklara ve özgürlüklere getirilmesine izin verilen kayıtlamalar, öngörüldüklerinden başka herhangi bir amaçla uygulanmayacaktır.

BÖLÜM II

AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ

Madde 19 - Mahkemenin kuruluşu

Yüksek Sözleşmeci Taraflarca bu Sözleşme ve onun Protokolleri ile üstlenilen taahhütlere uyulmasının temini için, bundan böyle “Mahkeme” olarak anılacak olan bir Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kurulacaktır. Mahkeme, süreklilik esasına göre çalışacaktır.

Madde 20 - Yargıçların sayısı

Mahkeme, Yüksek Sözleşmeci Tarafların sayısına eşit sayıda yargıçtan oluşacaktır.

Madde 21 - Görev almada aranan ölçütler

1. Yargıçlar, üstün ahlaki niteliklere sahip ve, yüksek yargısal bir göreve atanabilmek için gerekli vasıfları haiz ya da yetkinlikleri tanınmış hukukçular olacaklardır.
2. Yargıçlar, Mahkemede kişisel sıfatlarıyla yer alacaklardır.
3. Yargıçlar görevleri süresince, kendi bağımsızlık, tarafsızlık ya da sürekli çalışma esasını öngören bir görevin gerekleri ile bağdaşmayan herhangi bir faaliyetle meşgul olmayacaklardır; bu paragraf hükmünün uygulanmasından ortaya çıkabilecek bütün sorunlar Mahkeme tarafından karara bağlanacaktır.

Madde 22 - Yargıçların seçimi

1. Yargıçlar, her bir Yüksek Sözleşmeci Taraf bakımından, o Yüksek Sözleşmeci Tarafça gösterilen üç adaylı bir liste içinden Parlamenterler Meclisi tarafından oy çokluğu ile seçilecektir.
2. Yeni Sözleşmeci Tarafların (Sözleşmeye) katılmaları durumunda ve arızı sebeple boşalan üyeliklerin doldurulmasında Mahkeme üyelerinin tamamlanması için aynı usul izlenecektir.

Madde 23 - Görev süreleri

1. Yargıçlar altı yıllık bir dönem için seçileceklerdir. Bu yargıçlar yeniden seçilebilirler. Bununla birlikte, ilk seçimde seçilen yargıçlardan yarısının görev süresi, üç yılın bitiminde sona erecektir.
2. İlk üç yıllık dönemin sonunda görev süreleri bitecek olan yargıçlar, seçilmelerinin hemen ardından, Avrupa Konseyi Genel Sekreteri tarafından kura çekmek yoluyla saptanacaktır.
3. Yargıçların yarısının (görev sürelerinin) mümkün olduğu ölçüde her üç yılda bir yenilenmesini sağlamak için, Parlamenterler Meclisi, herhangi bir müteakip seçim işleminin yapılmasından önce, seçilecek olan bir ya da daha çok sayıdaki yargıcın görev süresinin yahut sürelerinin, dokuz yıldan çok ve üç yıldan az olmamak koşuluyla, altı yıldan başka bir süre olmasına karar verebilir.
4. Birden çok üyenin görev süresinin söz konusu olduğu ve Parlamenterler Meclisinin yukarıdaki paragraf hükmünü uyguladığı durumlarda, görev sürelerinin dağılımı, seçimden hemen sonra Avrupa Konseyi Genel Sekreteri tarafından kura çekmek yoluyla tespit edilecektir.
5. Görev süresi sona ermemiş bir yargıcın yerini almak üzere seçilen bir yargıç, yerine seçildiği yargıcın kalan görev süresini tamamlamak üzere görev alacaktır.
6. Yargıçların görev süreleri, 70 yaşına ulaştıklarında sona erecektir.
7. Yargıçlar, yerlerine yenileri geçene dek görevde kalacaklardır. Bununla birlikte, yerlerine yenisi seçilen bu yargıçlar halihazırda incelemeye başlamış buldukları davaları görmeye devam edeceklerdir.

Madde 24 - Görevden alma

Hiçbir yargıç, diğer yargıçlar üçte iki çoğunlukla o yargıç hakkında artık gerekli koşulları taşımadığına dair bir karar vermedikçe, görevinden alınamaz.

Madde 25 - Yazı İşleri ve hukuk işleri sekreterleri

Mahkemenin, görevleri ve teşkilatı/(örgütlenmesi) Mahkeme Kuralları/(İçtüzüğü) ile düzenlenecek olan bir Yazı İşleri olacaktır. Mahkemeye (Yazlı İşlerinde görevli) hukuk işleri sekreterleri yardımcı olacaktır.

Madde 26 - Mahkeme Genel Kurulu

Mahkeme genel kurulu,

- (a) üç yıllık bir süre için kendi Başkanını ve bir ya da iki Başkan Yardımcısını seçecektir; bunlar yeniden seçilebilirler;
- (b) belirli bir süre için oluşturulan Daireler kuracaktır;
- (c) Mahkeme Dairelerinin Başkanlarını seçecektir; bunlar yeniden seçilebilir;
- (d) Mahkeme Kurallarını kabul edecektir; ve
- (e) Yazı İşleri Müdürünü ve bir ya da daha çok Müdür Yardımcısını seçecektir.

Madde 27 - Komiteler, Daireler ve Büyük Daire

1. Mahkeme, önüne getirilen davaları/(vakaları) görmek/(incelemek) üzere, üç yargıçtan oluşan komiteler, yedi yargıçtan oluşan Daireler ve on yedi yargıçtan oluşan bir Büyük Daire şeklinde toplanacaktır. Mahkemenin Daireleri, belirli bir süre için komiteleri kuracaktır.

2. İlgili Taraf Devlet bakımından seçilmiş yargıç Dairenin ve Büyük Dairenin doğal/(resen, *ex officio*) üyesi olarak yer alacaktır ya da, böyle bir yargıç bulunmuyorsa yahut bu yargıç görevini yapabilecek durumda değilse, bu Devletin seçtiği bir kişi Dairede ve Büyük Dairede yargıç sıfatıyla yer alacaktır.

3. Büyük Dairede ayrıca, Mahkeme Başkanı, Başkan Yardımcıları, Dairelerin Başkanları ve Mahkeme Kuralları/(İçtüzük) uyarınca seçilen diğer yargıçlar da yer alacaktır. Bir dava Madde 43 çerçevesinde Büyük Daireye havale edildiğinde, dava hakkında hüküm veren Dairenin Başkanı ve (o Dairede) ilgili Taraf Devlet bakımından yer almış olan yargıç hariç, bu Dairenden hiçbir yargıç Büyük Dairede yer almayacaktır.

Madde 28 - Komiteler tarafından verilen kabul edilemezlik kararları

Bir komite, Madde 34 çerçevesinde sunulmuş bir bireysel başvuru hakkında daha fazla inceleme yapılmaksızın böyle bir kararın alınabileceği hallerde, oybirliği ile bu başvurunun kabul edilemez olduğuna yahut davalar/(vakalar) listesinden çıkartılmasına karar verebilir. Bu karar kesindir.

Madde 29 - Daireler tarafından verilen kabul edilebilirlik ve davanın esası hakkındaki kararlar

1. Madde 28 çerçevesinde bir karar alınamaması durumunda, bir Daire, Madde 34 çerçevesinde sunulmuş olan bireysel başvuruların kabul edilebilirliği ve esası hakkında karar verecektir.
2. Bir Daire, Madde 33 çerçevesinde sunulmuş Devletlerarası başvuruların kabul edilebilirliği ve esası hakkında karar verecektir.
3. Mahkeme, istisnai hallerde aksine karar almadıkça, kabul edilebilirlik hakkındaki karar (esas hakkındaki karardan) ayrı olarak alınacaktır.

Madde 30 - Yargılama yetkisinin Büyük Daireye bırakılması

Bir Daire önünde görülmekte olan bir dava Sözleşmenin ya da onun Protokollerinin yorumlanmasına dair ciddi bir sorunu ortaya çıkaracak ya da bu Daire önündeki bir sorunun çözümü Mahkeme tarafından daha önce verilen bir hükümlerle bağdaşmayan bir sonucu doğuracak olduğunda, davanın/(vakanın) taraflarından biri bu hususta itiraz etmedikçe, bu Daire yargılama yetkisini hükmünü vermeden önceki herhangi bir zamanda Büyük Daire lehine bırakabilir.

Madde 31 - Büyük Dairenin yetkileri

Büyük Daire,

- (a) Madde 33 ya da Madde 34 çerçevesinde sunulmuş olan başvuruları, bir Daire yargılama yetkisini Madde 30 uyarınca (Büyük Daireye) bıraktığı zaman yahut Madde 43 çerçevesinde bir dava kendisine havale edildiği zaman, karara bağlayacaktır; ve

(b) Madde 47 çerçevesinde sunulan tavsiye görüşü taleplerini/(istemlerini) inceleyecektir.

Madde 32 - Mahkemenin yargı yetkisi

1. Mahkemenin yargılama yetkisi, 33., 34. ve 47. Maddelerde öngöröldüğü biçimde kendisine havale edilmiş olup, Sözleşmenin ve onun Protokollerinin yorumlanmasına ve uygulanmasına dair bütün konuları kapsayacaktır.
2. Mahkemenin yargı yetkisi olup olmadığına dair bir uyuşmazlık halinde, bu husustaki kararı Mahkeme verecektir.

Madde 33 - Devletlerarası vakalar/(başvurular)

Herhangi bir Yüksek Sözleşmeci Taraf, Sözleşme ve onun Protokollerindeki hükümlerin bir başka Yüksek Sözleşmeci Tarafça ihlal edildiğine dair herhangi bir iddiayı Mahkeme önüne götürebilir.

Madde 34 - Bireysel başvurular

Mahkeme, Sözleşmede ya da onun Protokollerinde düzenlenen hakların Yüksek Sözleşmeci Taraflardan birisince gerçekleştirilen bir ihlalinin mağduru olduğunu iddia eden herhangi bir kişiden, hükümetler-dışı örgütten ya da birey grubundan gelen başvuruları kabul edebilir. Yüksek Sözleşmeci Taraflar, bu hakkın etkin biçiminde kullanılmasını herhangi/(hiçbir) bir şekilde engellemeyi taahhüt ederler.

Madde 35 - Kabul edilebilirlik ölçütleri

1. Mahkeme bir meseleyi ancak, uluslararası hukukun genel olarak tanınan kuralları uyarınca bütün iç hukuk yolları tüketildikten sonra ve kesin/(nihai) kararın alındığı tarihten itibaren altı ay içinde başvuru yapılmış olduğunda ele alabilir.
2. Mahkeme, Madde 34 çerçevesinde sunulan herhangi bir bireysel başvuruyu aşağıdaki hallerde ele almayacaktır:
 - (a) başvurunun imzasız olması/(başvuru sahibinin belli olmaması); ya da

(b) başvurunun Mahkeme tarafından daha önce incelenmiş bulunan bir konuyla esas bakımından aynı olması yahut daha önce bir başka uluslararası soruşturma ya da çözüme kavuşturma usulüne/(merciine) sunulmuş olup (konuyla ilintili) hiçbir yeni bilgi içermemesi.

3. Mahkeme, Sözleşme ve onun Protokollerindeki hükümler ile bağdaşmaz, açıkça temelsiz ya da başvuru hakkının bir kötüye kullanılması olarak değerlendirdiği Madde 34 çerçevesinde sunulan herhangi bir bireysel başvurunun kabul edilemez olduğunu açıklayacaktır.

4. Mahkeme, bu Madde çerçevesinde kabul edilemez olarak değerlendirdiği herhangi bir başvuruyu reddedecektir. Mahkeme başvurunun reddine, yargılama işlemlerinin herhangi bir aşamasında karar verebilir.

Madde 36 - Üçüncü tarafın müdahalesi

1. Bir Dairenin ya da Büyük Dairenin önünde bulunan bütün davalarda, vatandaşlarından birisi bir başvurucu durumunda bulunan bir Yüksek Sözleşmeci Taraf yazılı olarak görüşlerini sunmak ve duruşmalara katılmak hakkına sahip olacaktır.

2. Mahkeme Başkanı, adaletin doğru/(tam) olarak tecelli etmesini sağlamak üzere, yargılamaya taraf olmayan herhangi bir Yüksek Sözleşmeci Tarafı yahut başvurucu dışında ilgili herhangi bir kişiyi, yazılı olarak görüşlerini sunmaya ve duruşmalara katılmaya davet edebilir.

Madde 37 - Başvuruları listeden çıkartma

1. Mahkeme yargılama işlemlerinin herhangi bir aşamasında, aşağıdaki sonuçları doğuran şartların varlığı durumunda, bir başvurunun vakalar/(davalar) listesinden çıkartılmasına/(kayıttan düşürülmesine) karar verebilir:

(a) başvurusunun kendi başvurusunu takip etmek niyetinde olmaması; ya da

(b) meselenin çözüme bağlanmış olması; ya da

(c) Mahkeme tarafından saptanan herhangi başka bir nedenden ötürü, başvurunun incelenmesini sürdürmenin artık haklı kılınmaması.

Bununla birlikte, Sözleşmede ve onun Protokollerinde tanımlandığı şekilde insan haklarına saygı gösterilmesi ilkesinin bunu gerekli kılması halinde, Mahkeme bir başvuruyu incelemeye devam edecektir.

2. Mahkeme, koşulların böyle bir işlemi haklı kıldığı görüşüne varır ise, bir başvurunun eski haline döndürülmesine/(vakalar listesinde yeniden yer almasına) karar verebilir.

Madde 38 - Davanın (esastan) incelenmesi ve dostane çözüm usulü/(işlemleri)

1. Mahkeme, başvurunun kabul edilebilir olduğuna karar verdiği takdirde,

(a) tarafların temsilcileriyle birlikte başvuruyu incelemeye/ (dava-yı görmeye) devam edecektir, ve gereksinim olması halinde, ilgili Devletlerin etkin biçimde yürütülmesi için gerekli bütün kolaylıkları/(olanakları) sağlayacak oldukları bir soruşturma yapmayı üstlenecektir;

(b) bu meselenin Sözleşmede ve onun Protokollerinde tanımlandığı şekilde insan haklarına saygı gösterilmesi temelinde dostane bir çözüme kavuşturulmasını temin etmek üzere, kendisini ilgili tarafların hizmetine amade kılacaktır.

2. (Bu Madde) Paragraf 1.b çerçevesinde yürütülen yargılama işlemleri gizli/(kamuya kapalı) (“*confidential*”) olacaktır.

Madde 39 - Dostane çözüme ulaşılması

Dostane bir çözüme varılması halinde, Mahkeme, olguların/(olayların) ve ulaşılan sonucun özet bir açıklamasıyla sınırlı tutulacak olan bir karar vermek suretiyle davayı vaka listesinden çıkartacaktır/(kayıttan düşürecekler).

Madde 40 - Duruşmaların aleniliği ve belgeleri edinme

1. Mahkeme istisnai hallerde aksine karar vermedikçe, duruşmalar aleni/(herkese açık) olacaktır.

2. Yazı İşlerine Müdürüne depo/(teslim) edilen belgeler, Mahkeme Başkanı aksine karar vermedikçe, kamu bakımından erişilebilir olacaktır.

Madde 41 - Hakkaniyete uygun giderim

Mahkeme Sözleşmenin ya da onun Protokollerinin ihlal edilmiş olduğu tespitinde bulunduğu, ve ilgili Yüksek Sözleşmeci Tarafın iç hukuku da ancak kısmi bir giderime imkan tanıdığı takdirde, Mahkeme, gerektiğinde, zarar gören tarafın hakkaniyete uygun bir giderim/(tazminat) (“*just satisfaction*”) almasını temin edecektir.

Madde 42 - Dairelerin hükümleri

Dairelerin hükümleri, Madde 44 paragraf 2 hükümleri uyarınca kesin hale gelecektir.

Madde 43 - (Davanın) Büyük Daireye havale edilmesi

1. İstisnai nitelik arz eden hallerde/(davalarda), Dairenin hükmünü vermesi tarihinden itibaren üç ay içerisinde davanın taraflarından herhangi biri bu davanın Büyük Daireye havale edilmesini talep edebilir.
2. Büyük Dairenin beş yargıçtan oluşan bir kurulu, eğer bu dava Sözleşmenin ve onun Protokollerinin yorumlanmasına ya da uygulanmasına ilişkin olarak ciddi nitelikte bir sorun doğuruyor ya da genel önemi haiz ciddi nitelikte bir mesele teşkil ediyor ise, bu talebi kabul edecektir.
3. Bu kurul söz konusu talebi kabul ettiği takdirde, Büyük Daire bir hüküm vermek suretiyle bu davayı karara bağlayacaktır.

Madde 44 - Kesin hükümler

1. Büyük Dairenin hükmü kesindir.
2. Bir Dairenin hükmü aşağıdaki hallerde kesin olacaktır:
 - (a) taraflar, davanın Büyük Daireye gönderilmesi talebinde bulunmayacaklarını açıkladıkları zaman; ya da
 - (b) hüküm tarihinden sonra üç ay içinde davanın Büyük Daireye gönderilmesi talebinde bulunulmamış ise;
 - (c) Madde 43 çerçevesinde sunulan bir talebi Büyük Dairenin kurulu reddettiği zaman.

3. Kesin hüküm yayınlanacaktır.

Madde 45 - Hükümlerin ve kararların gerekçeli olması

1. Hükümlerin yanı sıra, başvuruların kabul edilebilir ya da kabul edilemez olduğunu açıklayan kararlar da gerekçeli olacaktır.
2. Bir hüküm bütünüyle ya da kısmen yargıçların oybirliği ile benimstedikleri görüşü yansıtmıyorsa, her yargıç kendi ayırık görüşünü belirtme hakkına sahip olacaktır.

Madde 46 - Hükümlerin bağlayıcılığı ve uygulanması

1. Yüksek Sözleşmeci Taraflar, tarafı buldukları herhangi bir davada Mahkemenin kesin hükmüne uymayı/(bağlı olmayı) taahhüt ederler.
2. Mahkemenin kesin hükmü, bunun uygulanmasını/(icrasını) denetleyecek olan Bakanlar Komitesine iletilecektir.

Madde 47 - Tavsiye görüşleri

1. Mahkeme, Bakanlar Komitesinin talebi üzerine, Sözleşmenin ve onun Protokollerinin yorumlanmasına ilişkin hukuksal sorunlar hakkında tavsiye görüşü verebilir.
2. Bu tür görüşler, Sözleşmenin I. Bölümünde ve onun Protokollerinde tanımlanan hakların ya da özgürlüklerin içeriğine yahut kapsamına ilişkin herhangi bir soruna, ya da Sözleşme uyarınca açılmış/(başlatılmış) herhangi bir davanın/(yargılama işleminin) sonucu olarak Mahkemenin ya da Bakanlar Komitesinin incelemek durumunda kalabileceği başka herhangi bir soruna ilişkin olmayacaktır.
3. Bakanlar Komitesinin Mahkemeden bir tavsiye görüşü vermesini talep eden kararları, Komiteye katılma hakkına sahip temsilcilerin çoğunluk oyu ile alınacaktır.

Madde 48 - Mahkemenin tavsiye görüşü verme yetkisi

Mahkeme, Bakanlar Komitesi tarafından sunulan bir tavsiye görüşü talebinin, Madde 47'de tanımlanan yetkisi içerisinde olup olmadığına karar verecektir.

Madde 49 - Tavsiye görüşlerinin gerekçeli olması

1. Mahkemenin tavsiye görüşleri gerekçeli olacaktır.
2. Bir tavsiye görüşü bütünüyle ya da kısmen yargıçların oybirliği ile benimsedikleri görüşü yansıtmıyorsa, her yargıç kendi ayrı görüşünü belirtme hakkına sahip olacaktır.
3. Mahkemenin verdiği tavsiye görüşleri Bakanlar Komitesine iletilecektir.

Madde 50 - Mahkemenin giderleri

Mahkemenin giderleri, Avrupa Konseyi tarafından karşılanacaktır.

Madde 51 - Yargıçların ayrıcalık ve bağımsızlıkları

Yargıçlar görevlerinin ifası sırasında, Avrupa Konseyi Statüsü Madde 40'ta ve bu çerçevede yapılmış anlaşmalarda öngörülen ayrıcalık ve bağımsızlıklara hak sahibi olacaklardır.

BÖLÜM III ÇEŞİTLİ HÜKÜMLER

Madde 52 - Genel Sekreter tarafından yapılan tahkikat

Herhangi bir Yüksek Sözleşmeci Taraf, Avrupa Konseyi Genel Sekreterinin bu husustaki bir talebini alması üzerine, kendi iç hukukunun bu Sözleşme hükümlerinin etkili biçimde uygulanmasını ne şekilde temin ettiğine dair bir açıklama getirecektir.

Madde 53 - Mevcut/(tanınmış) bulunan insan haklarının korunması

Bu Sözleşmenin hiçbir hükmü, herhangi bir Yüksek Sözleşmeci Tarafın yasaları ya da bu Devletin taraf olduğu herhangi bir başka anlaşma çerçevesinde güvence altına alınmış olan insan haklarını ve temel özgürlükleri sınırlandırıyor ya da bunlardan sapılmasına/(bunlara aykırı düşülmesine) olanak tanıyor olarak yorumlanmayacaktır.

Madde 54 - Bakanlar Komitesinin yetkileri

Bu Sözleşmenin hiçbir hükmü, Avrupa Konseyi Statüsü ile Bakanlar Komitesine tanınan yetkilere hâlel getirmeyecektir.

Madde 55 - Diğer uyuşmazlık çözüm yollarının dışlanması

Yüksek Sözleşmeci Taraflar, özel anlaşma yapılması hali istisna, bu Sözleşmenin yorumlanmasından ya da uygulanmasından doğan bir uyuşmazlığı, dilekçe vermek suretiyle bu Sözleşmede öngörülenden başka bir çözüm yoluna sunmak üzere aralarında yürürlükte bulunan andlaşmalardan, sözleşmelerden ya da bildirilerden yararlanmamak hususunda anlaşmışlardır.

Madde 56 - Yer bakımından uygulama

1. Herhangi bir Devlet, Sözleşmeyi onaylama zamanında ya da bundan sonraki herhangi bir zamanda Avrupa Konseyi Genel Sekreterine ulaştıracığı bir bildirimle, bu Madde paragraf 4 hükmü saklı kalarak, uluslararası ilişkilerinden sorumlu bulunduğu ülkelerin hepsinin ya da bazılarının, bu Sözleşmenin kapsamına gireceğini beyan edebilir.

2. Sözleşme, bildirimde adı geçen ülke ya da ülkelerde, Avrupa Konseyi Genel Sekreterinin bu bildirimini almasından sonraki otuzuncu günde yürürlüğe girecektir.

3. Bu Sözleşmenin hükümleri bu tür ülkelerde, yerel gerekler her yönüyle göz önünde tutularak uygulanacaktır.

4. Bu Maddenin 1. paragrafı uyarınca bir beyanda bulunmuş olan herhangi bir Devlet, bunun ardından herhangi bir zamanda, bu beyanın ilgili bulunduğu bir ya da daha çok ülke bakımından, Sözleşme Madde 34'te öngörüldüğü biçimde Mahkemenin bireylerden, hükümetler-dışı örgütlerden ya da birey gruplarından gelen başvuruları alma yetkisini kabul ettiğini beyan edebilir.

Madde 57 - Çekinceler

1. Herhangi bir Devlet, bu Sözleşmenin imzalanması ya da onaylama belgesinin depo edilmesi zamanında, Sözleşmenin belirli bir hükmüne, o esnada ülkesinde yürürlükte olan herhangi bir yasanın bu hükme uygun bulunmaması ölçüsünde, bir çekince koyabilir. Bu Madde çerçevesinde genel nitelikli çekinceler konulmasına izin verilmeyecektir.
2. Bu Madde çerçevesinde konulan herhangi bir çekince, ilgili yasanın bir özet açıklamasını içerecektir.

Madde 58 - Fesih

1. Bir Yüksek Sözleşmeci Taraf bu Sözleşmeyi ancak, Sözleşmeye taraf olduğu tarihten itibaren geçecek beş yıllık bir sürenin sona ermesinin ardından ve diğer Yüksek Sözleşmeci Tarafları bu hususta bilgilendirecek olan Avrupa Konseyi Genel Sekreterine gönderilen bir bildirimde yer alan altı aylık feshi ihbar süresinin tamamlanmasından sonra, feshedebilir.
2. Böyle bir fesih işlemi, ilgili Yüksek Sözleşmeci Tarafça feshin yürürlüğe girdiği tarihten önce ifa edilmiş ve Sözleşmeden doğan yükümlülüklerin bir ihlalini oluşturmaya elverişebilecek nitelikte olan herhangi bir tasarrufu bağlamında, bu Sözleşmeci Tarafın Sözleşme ile üstlendiği yükümlülüklerinden kurtulması şeklinde bir etki doğurmayacaktır.
3. Avrupa Konseyi üyeliği sona erecek olan herhangi bir Yüksek Sözleşmeci Tarafın, bu Sözleşmeye Taraf olmak sıfatı da aynı/(yukarıdaki) koşullar altında sona erecektir.
4. Bu Sözleşme, Madde 56 hükümleri çerçevesinde Sözleşmenin uygulanması kapsamına dahil edildiği beyan edilen herhangi bir ülke bakımından, yukarıdaki paragrafların hükümleri uyarınca feshedilebilir.

Madde 59 – İmza ve onay

1. Bu Sözleşme, Avrupa Konseyi üyelerinin imzasına açık olacaktır. Bu Sözleşme onaylanacaktır. Onay belgeleri, Avrupa Konseyi Genel Sekreterine depo edilecektir.
2. Bu Sözleşme, on onaylama belgesinin depo edilmesinden sonra yürürlüğe girecektir.

3. Bu Sözleşme, bilahare onaylayan herhangi bir imzacı bakımından, kendi onaylama belgesini depo ettiği tarihte yürürlüğe girecektir.
4. Avrupa Konseyi Genel Sekreteri, Avrupa Konseyi'nin bütün üyelerine, Sözleşmenin yürürlüğe girişı, onaylayan Yüksek Sözleşmeci Tarafların adları ve bilahare verilebilecek olan bütün onaylama belgelerinin depo edilmesi işlemleri hakkında bildirimde bulunacaktır.

Avrupa Konseyi arşivlerinde muhafaza edilecek olup, İngilizce ve Fransızca metinlerinin her ikisi de eşit derecede geçerli bir tek kopya halinde Kasım 1950'nin 4. gününde Roma'da düzenlenmiştir. Genel Sekreter, bunun onaylı kopyalarını imzacıların her birine iletacaktır.